

Meeste beroepsziekten kunnen worden voorkomen

Wat is een beroepsziekte? En wat kunnen werkgevers en werknemers doen om ze te voorkomen? Vijf vragen aan Ad de Rooij, medisch adviseur van Stigas, over een onderwerp dat steeds meer in de belangstelling komt te staan. Stigas is een kennisinstituut voor veilig en gezond werk en inzetbaarheid voor alle agrarische en groene sectoren.

1. Wat is een beroepsziekte?

“De definitie van een beroepsziekte verschilt per land, maar in Nederland komt het erop neer dat als iemand gezondheidsklachten krijgt door het werk, er sprake is van een beroepsziekte. Een beroepsziekte is meestal van tijdelijke aard. Denk aan een tenniselleboog, schouderklachten of huidirritatie. Je hoeft ook niet in bed te liggen met een beroepsziekte. Met lawaaidoofheid bijvoorbeeld, werk je gewoon door. Soms kun je er jaren last van hebben, zoals bij de ziekte van Lyme of Q-koorts.”

2. Welke beroepsziekten komen voor in de sector Bos en Natuur?

“Werknemers die dagen of weken achter elkaar hetzelfde werk doen, zoals bomen vellen met de motorkettingzaag, lopen het risico een beroepsziekte te krijgen. Spieren, pezen en botten worden dan overbelast en er ontstaat irritatie of slijtage. Ook het witte-vingersyndroom, veroorzaakt door het werken met trillend handgereedschap komt voor. Medewerkers met dit syndroom hebben last van tintelingen of een dood gevoel in de vingers of handen en van krachtsverlies. Dit is niet alleen pijnlijk, maar kan ook gevaarlijk zijn als er met een motorkettingzaag wordt gewerkt. De trillingen beschadigen de kleine bloedvaten.

Rokers hebben er sneller last van. Een ander voorbeeld van een veel voorkomende beroepsziekte is lawaaidoofheid, veroorzaakt door langdurige blootstelling aan hard geluid, bijvoorbeeld van een motorkettingzaag. Een relatief nieuw fenomeen in de bos- en natuursector is burn-out. De reorganisaties in de sector zorgen ervoor dat de werkdruk flink toeneemt. Ook de confrontatie met agressie van recreanten kan veel stress veroorzaken en uiteindelijk leiden tot een burn-out. Verder zijn er infectieziekten als de ziekte van Weil (leptospirose) door contact met besmet oppervlaktewater en de ziekte van Lyme.”

“Blijf niet rondlopen met gezondheidsklachten door het werk, maar ga naar het preventiesprekuur”

3. Wat moet je doen als je vermoedt dat je een beroepsziekte hebt?

“Sommige mensen werken een jaar lang door met pijn en melden zich ineens ziek. Dan is het duidelijk te laat voor preventie. Ga vooral op tijd naar de bedrijfsarts of preventie-adviseur als er gezondheidsklachten door het werk ontstaan en wacht niet totdat het niet meer gaat. Daar is het preventiesprekuur voor en elke medewerker uit de bos- en natuursector kan er gratis naar toe. De bedrijfsarts zal dan zo veel mogelijk gegevens over de werkomstandigheden verzamelen om na te gaan of de oorzaak van de klachten inderdaad in het werk ligt. Als dat zo is, spreekt men van een vermoede beroepsziekte. Ook als de medewerker het zelf niet aangeeft, zal een bedrijfsarts bij een ziekmelding altijd nagaan of de klacht misschien is veroorzaakt door het werk.”

4. Wat doet de bedrijfsarts als hij een beroepsziekte vermoedt?

“De bedrijfsarts informeert de werknemer en de werkgever over de vermoede beroepsziekte. Vervolgens zal de bedrijfsarts een werkplekonderzoek aanvragen. Doel hiervan is te bekijken of er verbeteringen in het werk mogelijk zijn, zodat de werknemer, mocht deze ziek thuis zitten, weer snel terug kan keren naar het werk. Bij het werkplekonderzoek worden zowel de werknemer als de werkgever betrokken. Verder heeft de bedrijfsarts van de overheid de taak gekregen om een vermoede beroepsziekte te melden bij het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten. Dit gebeurt anoniem: de naam van de werknemer en werkgever worden niet genoemd. Het Centrum publiceert jaarlijks een overzicht van gemelde beroepsziekten met daarbij de sector of het soort bedrijf waar de ziektes zijn voorgekomen en rapporteert hierover aan de Tweede Kamer.”

5. Wat kunnen werkgevers en werknemers doen om beroepsziekten te voorkomen?

“Werkgevers en werknemers hebben elk hun eigen verantwoordelijkheid. Werknemers zijn verplicht de voorlichtingen die hun werkgever over de risico's van het werk organiseert bij te wonen en persoonlijke beschermingsmiddelen die ze krijgen, te gebruiken. Werkgevers kunnen hun medewerkers een preventief medisch onderzoek aanbieden. Bedrijven met meer dan 25 deelnemers kunnen een geanonimiseerd rapport aanvragen over de gezondheidssituatie van de medewerkers, waarin ook de relatie met het werk wordt gelegd. Bij bedrijven met minder medewerkers kan zo'n groepsrapport niet worden gemaakt en krijgt alleen de deelnemer de uitslag. Als er een relatie is tussen gezondheidsklachten en het werk, kan de medewerker dit uiteraard

Informatieve filmpjes!

De afgelopen jaren is een aantal korte filmpjes gemaakt over ziektes en aandoeningen die je kunt oplopen als je in de natuur werkt: Ziekte van Lyme, Ziekte van Weil, Vossenlintworm, Ziek door vogels, Bijen en -wespensteken en Ziek door vleermuizen. Deze staan op de website van de VBNE.

“Iemand die weken achter elkaar dezelfde werkzaamheden uitvoert met steeds dezelfde handelingen, loopt kans op een beroepsziekte.”

wel bij zijn werkgever aanklaarten. Verder heeft Stigas een nieuwe digitale risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) ontwikkeld. Hierin is aandacht voor beroepsziekten die in de sector bos en natuur in de afgelopen jaren zijn voorgekomen. Bij het invullen van de RI&E wordt aan de werkgever gevraagd of deze beroepsziekten ook in zijn bedrijf zouden kunnen voorkomen. Als dat zo is, kunnen er meteen preventieve maatregelen in gang worden gezet.”

Kijk op www.stigas.nl voor meer informatie over het preventiesprekuur voor medewerkers en het Preventief medisch onderzoek.

Momenteel voert Stigas een project uit in samenwerking met het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten en het Amsterdams Medisch Centrum (AMC) naar nek-, schouder- en armlachten door het werk. De werkomstandigheden worden onderzocht en de gegeven adviezen geëvalueerd. De beste adviezen kunnen worden opgenomen in de arbocatalogus Bos en natuur (www.arbocatalogusbosenatuur.nl).

Meer info: Annika van Dijk, VBNE, a.vandijk@vbne.nl